

Conclusion. In the last 4 years, Ukraine made big steps forward to have a change in the security sector, in this for Ukraine essential quadrant.

- Adoption of the Ukraine legal framework to the required situation
- An extensive number of laws and regulations are in process in the Verkhovna Rada
- On almost any Ministerial Level the adjustment of Standard Operating Procedures is a full day job for many
- International organisations as the EU assist and support and advise Ukraine authorities.

The Kharkiv Regional Presence of EUAM participates in strategic advice and support at the following sections:

- Annual Safety Program of Kharkiv Region
- Project Support to Police Reform in Ukraine “SPRU”
- Police-Prosecutor cooperation in Kharkiv Region
- Inter-Regional Project on Regional Training Centres
- Enhancing Crime Fighting Capacities in the Region
- Ukraine’s Serious and Organized Crime Threat Assessment
- Community Policing Activities
- Prosecutor Evaluation System
- Strengthening Human Rights Capacities in the Region

On the organisational support to the LEA’s in Ukraine EUAM supports in development of

- An adequate open but sustainable Human Resource system
- After the nationwide re-attestation of LEA’s
- Gender
- National Police Plan adoption of a new PES

As mentioned above the organisational reform, supported by the essential training and education package, will not lead to the best practice without knowledge given by training. The complex of these initiatives, on the side of the Ukraine authorities and the international actors, will lead to the requested situation and this even might be reached by the set date of 2020.

Received 14.03.2017

УДК 342.9:314.15

Я. С. ГОРШКОВА,

*студентка 5 курсу слідчо-криміналістичного інституту
Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого*

Науковий керівник: Л. П. Коваленко,

*доктор юридичних наук, професор кафедри адміністративного права та
адміністративної діяльності*

Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого

РОЛЬ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ПРОКУРОРА У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В ОВС

*Проаналізовано проблемні питання практичної реалізації новації КПК стосовно
діяльності процесуального керівника в особі прокурора з організації діяльності в органах*

досудового розслідування. Реальний стан процесу контролю і оцінки ефективності діяльності співробітників органів досудового розслідування.

Ключові слова: процесуальний керівник, неузгодженість інтересів, організація досудового розслідування, показникова система, процесуальне свавілля.

З набрання чинності Кримінального процесуального кодексу України 2012 року концепція участі прокурора у кримінальному провадженні суттєво змінилася, а саме нормативно закріплювалася переорієнтація ролі прокурора з епізодичного нагляду за дотриманням законності в ході досудового слідства на безперервне керівництво ходом досудового розслідування конкретного кримінального провадження та контроль за його якістю. На забезпечення цієї концепції впроваджувався інститут незмінності прокурора у кримінальному провадженні, коли підтримка державного обвинувачення у суді являє собою логічне завершення усієї роботи процесуального керівника від самого моменту відкриття провадження. Але як завжди сталося не так, як гадалося.

Проблеми практичної реалізації нормативного закріплення зазначеної новації у системі організації досудового розслідування привертали увагу багатьох науковців-теоретиків та практиків молодих та відомих вчених, таких як Бабкова В., Гришин Ю., Луцик В. В., Мірковець Д., Руденко М. В., Півненко В. П., Юрчишин В. М., Пашковського В. та багатьох інших.

Виконання прокурором функції процесуального керівництва спрямоване на забезпечення швидкого, повного, всебічного і неупередженого розслідування кримінального правопорушення владними суб'єктами процесу, а саме слідчими, діючими вже в рамках забезпеченого прокурором режиму законності [1, С. 279].

Як зазначає О. В. Геселев, «нагляд за додержанням законів у формі процесуального керівництва дає змогу прокурору за допомогою обов'язкових для виконання зазначеними органами вказівок, доручень, процесуальних дій та рішень безпосередньо спрямовувати перебіг кримінального провадження на його досудових стадіях, цілеспрямовано впливати на результат діяльності органів досудового розслідування та виконання ними завдань кримінального судочинства...» [2]. Та в житті складається зовсім інша ситуація, коли більша частина діяльності процесуального керівника, з метою відзвітування перед керівництвом та створення враження плідної праці, зводиться лише до імітації зацікавленої у спільному результаті роботи, що втілюється у формальному наданні вказівок загального уніфікованого зразку, подеколи навіть без поглибленого вивчення наявних матеріалів провадження, і цьому є багато причин.

До однієї з таких можна віднести на превеликий жаль діючу і до тепер систему оцінки ефективності роботи органів внутрішніх справ за аналогічним періодом минулого року +1 (АПМР+1 або "показникова система"). По суті, система показників (палиці) завжди є планом, тобто наперед визначеним показником, який відображається у поточних чи довгострокових перспективах, що закріплюються у Наряді організації роботи і планування, який в сою чергу містить плани роботи органу досудового розслідування, а також документи, що свідчать про виконання планових завдань [3]. Під численні вигуки високих чинів, що оспівують реформування системи оцінювання роботи поліції, декламуючи повалення так званої «палочної» системи, переорієнтацію на визнання єдиним критерієм оцінки ефективності довіру населення, співробітники органів досудового розслідування по всій країні щомісяця намагаються направити до суду

заздалегідь встановлену кількість проваджень. В цей час, прокуратура вільна від цього виду показника, що породжує розбіжність інтересів слідчого та процесуального керівника. Безсумнівно, прокурор, окрім інших функціональних обов'язків, має щільний графік стосовно підтримання обвинувачення у суді, який обумовлений рівнем завантаженості судів та кількістю кримінальних проваджень, що перейшли на судову стадію розслідування, тому мотивуючи своє рішення виключно раціоналізацією робочого часу, такий процесуальний керівник може цілком безпідставно відмовити слідчому у погодженні повідомлення про підозру чи відтермінувати його, в умовах, коли загальні строки розслідування починають обчислюватися не з дня відкриття провадження.

Ще однією перепоною на шляху до втілення задумки законодавця є територіальна невідповідність органів досудового розслідування та прокуратур, що унеможлиблює фізично здійснення безперервного контролю за ходом розслідування. У середньому на одного процесуального керівника припадає близько трьох піднадзорних слідчих. Беручи до уваги проблеми територіальності слідчий органів досудового розслідування може особисто контактувати із прокурором один раз упродовж усієї досудової стадії окремого взятого провадження, що не сприяє формуванню довірливих міжособистісних відносин, взаєморозуміння загальної мети діяльності спростовує можливість повсякчасного контролю за діяльністю слідчого, виявлення та аналізу помилок, надання практичної допомоги.

До завдань нормативної регламентації не віднесено обов'язку враховувати людський фактор, тому подеколи, нормальній реалізації свої функцій заважають банальні конфліктні ситуації, що складаються між слідчим органу досудового розслідування та процесуальним керівником у площі «керівник - підлеглий». Як результат, в хід йдуть непередбачені законом методи впливу, які віднайшли назву «процесуальне свавілля» [4, С. 472]. До нього можна віднести невиконання чи неналежне і несвоєчасне виконання вказівок та доручень з одного боку, та відповідна реакція починаючи через вчинення перепон для направлення матеріалів провадження у суд у термін відповідний до планування в слідчому органі, вплив на слідчого через керівника органу досудового розслідування і аж до притягнення слідчого до адміністративної відповідальності за ст. 185-8 КУпАП за невиконання посадовою особою законних вимог прокурора.

Практика з окресленого питання склалася неоднозначна. Із нещодавнього, Постановою Апеляційного Суду Дніпропетровської області від 20.01.2017 було виражено позицію, що зі змісту даної статті вбачається, що її суб'єктним складом є невизначене законом коло посадових осіб. При цьому з об'єктивної сторони передбачена відповідальність за невиконання посадовою особою законних вимог прокурора, які також конкретно не визначені. Крім цього, у диспозиції ст. 185-8 КУпАП передбачено настання відповідальності за невиконання саме законної вимоги, а не вказівки прокурора в межах кримінального провадження, що передбачено КПК України, у зв'язку з чим вбачається, що дана норма не може регулювати правовідносини, які врегульовані кримінальним процесуальним законом [5].

Таким чином суд наголошує на недопустимості притягнення слідчого у цьому випадку до адміністративної відповідальності, бо такі питання повинні вирішуватися за процедурами, передбаченими чинним КПК.

З огляду на все наведене вище, можна дійти висновку, що для належної організації діяльності органів досудового розслідування під час виконання ними своїх повноважень

зادля забезпечення найвищого показника ефективності роботи велике значення має модераторська робота процесуального керівника, спільна плідна праця яких покликана слугувати досягненню стану функціонування системи кримінальної юстиції в умовах верховенства права й законності.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Руденко М. В., Півненко В. П. Про сутність прокурорського процесуального керівництва досудовим розслідуванням / М. В. Руденко, В. П. Півненко // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ, № 1, 2013, - С. 277-283.
2. Геселев О. В. Процесуальний статус та повноваження прокурора за новим Кримінальним процесуальним кодексом України [Електронний ресурс Національна школа суддів України]. – Режим доступу: <http://www.nsj.gov.ua/training/judges/kpk6>
3. Інструкція з організації діяльності органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ від 09.08.2012 № 686
4. Чорноусько М. В. Правова природа прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням / М. В. Чорноусько // Актуальні проблеми держави і права, 2014, - С. 461-474.
5. Справа № 210/4982/16-п Постанова Апеляційний Суд Дніпропетровської області від 20.01.2017, - Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/64646755>.

Надійшла до редколегії 25.03.2017

ГОРШКОВА Я. С. РОЛЬ И ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ПРОЦЕССУАЛЬНОГО РУКОВОДСТВА ПРОКУРОРА В ПРОЦЕССЕ ОРГАНИЗАЦИИ ДОСУДЕБНОГО РАССЛЕДОВАНИЯ В ОВД

Проанализированы проблемные вопросы практической реализации новации УПК относительно деятельности процессуального руководителя в лице прокурора по организации деятельности в органах досудебного расследования. Реальное состояние процесса контроля и оценки эффективности деятельности сотрудников органов досудебного расследования.

Ключевые слова: процессуальный руководитель, несогласованность интересов, организация досудебного расследования, показательная система, процессуальное произвола.

GORSHKOVA Y. S. THE ROLE AND ISSUES PROCEDURAL GUIDANCE OF THE PROSECUTOR IN THE PROCESS OF ORGANIZING PRE-TRIAL INVESTIGATION IN THE POLICE DEPARTMENT

Analyzed the problematic issues of practical implementation of innovations of the CPC concerning the activities of the procedural head in the face of the Prosecutor on organization of activities of the bodies of preliminary investigation. The real state of the process of monitoring and evaluating the performance of employees of bodies of preliminary investigation.

Keywords: procedural head, the disparate interests, the organization of pre-trial investigation, revealing a system of procedural arbitrariness.